

עין משפט‏^ע‏^ג‏^ב‏^א
גַּר מִצוּחַ

נֹטֵא אֶבֶב מִי"פ"ה מהלכות סוכה הלכה יב סמג עשין מג טוש"ע א"ח ס' תרכו סעיף א': פ ד ה מ"י שם הלכה כז סמג שם טוש"ע א"ח ס' תרכה סעיף א':

רבינו חננאל

מתנ"י העושה סוכתו תחת האילן כאילו עשאה בתוך הבית ופסולתו. אוקימנא באילן שצלתו מרובה מחמתו מפני שהיא כסוכה תחת הסוכה אבל אם היה שחמתו מרובה מצלתו שאינו חשוב כסוכה וחתך הגוף הנתון ע"ג הסכך כשרה. כיוצא בו הדלה עליה את הגפן ואת הדלעת ואת הקיסוס וסיכך על גבו פסולה דמצטרף סכך פסול זה הגפן והדלעת והקיסוס בהדי סכך כשר לפיכך פסולה אם קצצן כשרה ואפילו לכתולה ואת גזרינן היכא דקצצן אטו דלא קצצן. סוכה ע"ג סוכה כו'. ת"ר בסכות תשבו בסכת חסר כתיב דמשמע סוכה אחת ולא שתיים מיכן אמרו ולא בסוכה (שע"ג) [שתחת] סוכה ולא בסוכה שתחת האילן ולא בסוכה (שבתוך האילן) שבתוך הבית. א"ר ירמיה פעמים ששתיהן כשרות פעמים ששתיהן פסולות פעמים שהתחתונה כשרה והעליונה (כשרה) [פסולה] פעמים שהעליונה כשרה ותחתונה פסולה וכולן

ט:

סוכה

פרק ראשון

סוכה

מִתְנִי' **כֵּאִילֹ עֲשֵׂאָה בַּתּוֹךְ הַבֵּית.** ופסולה כדמניא צצרייתא צגמ': התחתונה פסולֶה. דשני סככין יש לה וקרא פסיל סוכה תחת סוכה כדלקמן: **אם אין דיוורין.** צגמרא מפרש לה: **גַּב' לָמַד לֹי לַמִּתְנִי כֵּאִילֹ עֲשֵׂאָה בַּתּוֹךְ הַבֵּית.** מההוא קרא דנפקא לן^א תוך הצית נפקא לן תחת האילן ולמה לי למיתלי האי צהאיך: **הא קא מצטרף סכך פסול.**

מחוצר סכך פסול הוא דכתיב (דברים טו) צאספך מגרנך ומייקנך ממה שאתה מאסף מגרנך עשה סוכתך^ב צפסולת גורן כגון קשין וצפסולת יקצ כגון אשכולות ריקניות וזמורות אלמא תלוש צעינן ומהני כל האילן ללל הסכך להשלים ללמה של סוכה: **בשחבטן.** השפיל ענפיו למטה מעורצין^ג עם סכך כשר ואין נראין צעינן וסכך כשר רצה עליו ומצטלה דמדאורייתא כל מיילי צטל צרובא כדתנן צמתני' (לקמן דף יא.) אס היה סיכוך מרובה מהן כשרה: **מאי לַמִּימְרָא.** למה ליה לרצא למימר כשרה ולמתניתין למה ליה למימר כאילו עשאה צתוך הצית לאשמועינן דלא פסול אלא דומיא דצית האי לאו תחת שני סככים הוא^ד דכיון דחמתו מרובה דענפיו מועטין וסכך כשר רצה עליו מהיכא תיתי למיפסל לאו משום שני סככים איכא דהא חד סככה הוא ולאו משום מחוצר איכא דהא צטל ליה צרובא. שמע מינה מהכא שמסככין על קני הגג שקורין לט"ש אע"פ שסמוכות זו לזו צפחות מג' כיון שחמתן מרובה מללתן ואומר רצי דזהו השיעור כשהקנים והאזיר שצנייהן צטוה כדאמרינן (לקמן דף כז:) כוזא מלעיל (רש"י מנחם משיב נפש): [7 עיין לקמן יא ע"א ד"ה קיסוס איתא איר"א‏^ה‏:

וכל לשון חצטה שצהש"ס לשון השפלה והמפרש חצטה תלישה או שליפה טועה דאי מחוצר הוא מאי אהני ואי תלוש הוא הא קתני או קלָנָן מכלל דרישא מחוצרים ועוד אי תלוש הוא ללמה מרובה מחמתה אמאי לא הלא נפלו על הסכך וגצי הדלה עליה אמאי צעי סיכוך הרצה מהן: **אטו היכא דלא חבטן.** דאיכא משום מחוצר דמצטרף סכך פסול לכשר דאינו מעורצ צנייהם ולחודיה קאי ולא צטיל: **הדלֶה.** הרים ופשט עליה כעין דלית שקורין טרייל"א: קיסום. עשצ המתפשט מאד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א^א ומתפשט ועולה על החומות: פסולֶה. משום מחוצר: **היכי דמי.** סיכוך הרצה מהן דמכשיר ליה צציטול אי דלא חצטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קמציטרף.** ונמצא מסכך צמחוצר ואף על פי שהוא רחוק ומוזדל מרצה הוא את הלל וצריך להיות ללמה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלֶּא דחבטן.** דצטיל אגצ כשר והוא ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקתני דלה: ה"ג שתיהן כשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חמתה מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך עשרים שתיהן פסולות ה"ד כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה לַמַּעֲלָה מִב' תחתונה כשרה ועליונה פסולֶה היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: קיסום. עשצ המתפשט מאד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א^א ומתפשט ועולה על החומות: פסולֶה. משום מחוצר: **היכי דמי.** סיכוך הרצה מהן דמכשיר ליה צציטול אי דלא חצטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קמציטרף.** ונמצא מסכך צמחוצר ואף על פי שהוא רחוק ומוזדל מרצה הוא את הלל וצריך להיות ללמה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלֶּא דחבטן.** דצטיל אגצ כשר והוא ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקתני דלה: ה"ג שתיהן כשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חמתה מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך עשרים שתיהן פסולות ה"ד כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה לַמַּעֲלָה מִב' תחתונה כשרה ועליונה פסולֶה היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: קיסום. עשצ המתפשט מאד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א^א ומתפשט ועולה על החומות: פסולֶה. משום מחוצר: **היכי דמי.** סיכוך הרצה מהן דמכשיר ליה צציטול אי דלא חצטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קמציטרף.** ונמצא מסכך צמחוצר ואף על פי שהוא רחוק ומוזדל מרצה הוא את הלל וצריך להיות ללמה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלֶּא דחבטן.** דצטיל אגצ כשר והוא ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקתני דלה: ה"ג שתיהן כשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חמתה מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך עשרים שתיהן פסולות ה"ד כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה לַמַּעֲלָה מִב' תחתונה כשרה ועליונה פסולֶה היכי

כעין דלית שקורין טרייל"א: קיסום. עשצ המתפשט מאד ושרשיו כאילן ועיקרו כאילן וקורין לו אידר"א^א ומתפשט ועולה על החומות: פסולֶה. משום מחוצר: **היכי דמי.** סיכוך הרצה מהן דמכשיר ליה צציטול אי דלא חצטן דלא צטיל אמאי כשרה: **הא קמציטרף.** ונמצא מסכך צמחוצר ואף על פי שהוא רחוק ומוזדל מרצה הוא את הלל וצריך להיות ללמה מרובה מחמתה לצד מזה: **אלֶּא דחבטן.** דצטיל אגצ כשר והוא ליה כוליה כשר: **דיעבד.** דקתני דלה: ה"ג שתיהן כשירות היכי דמי כגון שהתחתונה חמתה מרובה מצלתה ועליונה צלתה מרובה מחמתה וקיימא עליונה בתוך עשרים שתיהן פסולות ה"ד כגון דתרווייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה לַמַּעֲלָה מִב' תחתונה כשרה ועליונה פסולֶה היכי

אמר

מסורת הש"ס‏^ע‏^ג‏^ב‏^א
עַם הַסּוּפּוֹת

א) לקמן דף יא. ב) והוא מבסוכות תשבו לקמן בעמוד זה (מנחת יהודה), ג) לקמן יב. ד) ד"ה הוצינן. ה) בד"ה ורבי שמעון, ו) בד"ה הא.

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה הא קא מצטרף וכו' דהאי למודיה קאי והאי לחודיה קאי ולא אמרינן:

תורה אור השלם

א) בפסכת תשבו שבִּעֵת יָמִים כָּל הָאֲוֶרֶחַ בְּיִשְׂרָאֵל יִשְׁבּוּ בִּפְסַח: [ויקרא כב, כב]

ליקוטי רש"י

קיסום. איר"א צלע"ז והוא גדלה כגפן. פסולֶה. שאין מסככין צמחוצר, דאמר מר (דף יב.) צאספך מגרנך ומייקנך צפסולת גורן ויקצ הכחוצ מדגרי. הרבה מזה. ומצטלן צרוב. או שקצצן. אף לאחר שסככה צהן ולא אמרינן מחילת עשייתה צפסול ופסולה [לקמן יא.].

הגהות וצייונים

א) [צ"ל בסכת] (גליון): ב) צ"ל **וערבין** (כ"ה בר"ן): ג) תיבות "האי לאו תחת שני סככים הוא" נמחק רצ"ל א"א דומיא דבית דביון (רש"י מנחם משיב נפש): ד) עיין לקמן יא ע"א ד"ה קיסוס איתא איר"א:

לעזי רש"י

לַמִּימְרָא. פירוש דפי עץ ארוכים וקלרים (רש"י יומא דף טז ע"א ד"ה לפנים ממנו סורג). פירוש נקרים ארוכים וקלרים (רש"י מ"ב א, ב). **טרייל"א.** פירוש דלית, גפן מודלית (רש"י ב"מ דף קטו ע"ב ד"ה דלית), גפן שמודלה על הכלונסות (רש"י חולין דף ד ע"ב ד"ה גפן ועיין רש"י כחוצות דף קיא ע"ב ד"ה דלית ורש"י כח"י מנחות דף פו ע"ב ד"ה מן הדליות ורש"י יחזקאל לא יו), **אידר"א.** פירוש סיב שגדל סביב הדקל ונכרך סביבו כלולגי גפנים (רש"י לקמן דף לו ע"ב ד"ה צציט), מין נטע הנסבך צענים ונכול ועלהו לא יצול צחורף (מוסף הערוך ערך קסוס).

מסורת הש"ס עם הוספות

א) אהלות פ"ג מ"ו [גדה כו.], **ב**) צ"ה ל: שבת כב. מה. [מוספתא פ"א], **ג**) אהלות פ"ז מ"א.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה היכי דמי וד"ה שמיין וד"ה תחמונה כשרה הד"א:

ליקוטי רש"י

טפח ע"ל **טפח** ע"ל **רום** **טפח**. אהל קטן שהוא טפח אורך וטפח רוחב ורום חללו טפח. **מביא** ה**טומאה**. אס כזית מן המת נגד זה וכלי נגד זה הוה טמא כלי מחמת אהל המת. ו**חוצץ** **בפני** ה**טומאה**. אס טומאה תחתיו וכלי על גביו הכלי טהור, ולהכי נקט על רום טפח דאי הוה חלל רומי פחות מטפח הו"א טומאה ראו"ה וכנגדו למעלה עד לרקיע **טמא**, כדלמריין נהעור והרטוב (חולין קכו). ולענין אחויי טומאה נמי לא מיימי דלאו אהל הוא [גדה כו.]. ו**עשרה** **בקרמיה**. פארה מריעות של נבעים שקורין אובריי"ן [שבת כב.]. יפה נסדנין ובקרמין המלוייין, קרמין נגדי נבעינן שקורין אובריי"ן סדינים לנניס של פשתן [ביצה ל.].

הגהות וציונים

א) [צ"ל דתנן] (גליון): **ב**) [פי' אשכולות של ענבים שהן כרותין עם זמורה. עורין] (גליון): **ג**) צ"ל עליונה **למעלה** **מב'** (מראה כהן) ותיבת **כהן** [מחקק: **ד**] צ"ל למעלה **מב'** (מראה כהן): **ה**) צ"ל **עליה** (דבש תמר):

לעזי רש"י

אובריי"ן. פירוש נגדי נבעינן, יריעות של נבעים (רש"י שבת דף כב ע"א ד"ה ועטרה בקרמים), נגדים המלויירים (רש"י ז"מ דף ס ע"ז ד"ה קרמי), רקמות, נגדי רקמה (רש"י תהלים מה טו). גלינשק"ש. פירוש מעשה רוקס (עיין רש"י שמות כו, לו) או מעשה אורג (עיין רש"י שמות כה, לב).

סוכה

(א) **היכי דמי כגון שהתחתונה צלתה מרובה מחמתה והעליונה חמתה מרובה מצלתה וקיימי תרוייהו בתוך כ' עליונה כשרה ותחתונה פסולה היכי דמי כגון דתרוייהו צלתן מרובה מחמתן וקיימא עליונה בתוך כ' פשיטא תחתונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה מ"ד ניגזר דילמא מצטרף סבך פסול בו'.**

ול"ג זהא סיומא וכגון דקיימא עליונה כו'^[א]. ופירושו שתיהן כשרות ה"ד כגון שהתחתונה חמתה מרובה. דסבך לדיה כמאן דליתיה הוא דתרוייהו מתכשרן צסבך העליון והוא דקיימא עליונה צמוך כ' לארץ דהוי סבך כשר אף להכשיר תחמונה: **שתייהן פסולות בו' וקיימא עליונה למעלה מב'.**
לגגה של תחמונה שהיא קרקעיתה של עליונה: תחתונה כשרה ועליונה פסולה ה"ד כגון שהתחתונה צלתה מרובה בו'. דסבך של עליונה לאו סבך הוא ולא מיפסלה תחתונה משום סוכה תחת סוכה ועליונה פסולה משום דתחתמה מרוצה מאלתה וכגון דקיימי תרוייהו צמוך כ' לארץ דאי עליונה למעלה מעשרים אף תחתונה פסולה משום דמנטרף סבך פסול זהדי כשר משום דסבך למעלה מעשרים פסולה אצל כי קאי צמוך כ' לנטרף וצלגד שלא יהא ללמה מרוצה מתחתמה דתפסיל תחתונה משום סוכה תחת סוכה: ה"ד דתחתונה פסולה. משום סוכה תחת סוכה: וקיימא עליונה בתוך כ'. לגגה של תחתונה דהוא קרקעיתה דעליונה: **פשיטא**. דכי חד מנייהו חמתה מרוצה לאו סוכה תחת סוכה היא ומאי אשמעינן רצי ירמיה: תחתונה כשרה ועליונה פסולה איצטריכא ליה. כדקיימא עליונה צמוך כ': מ"ד ניגזר. למיפסל תחתונה משום זמנין דקיימא עליונה למעלה^[א] דלא מסיק אדעתיה למיחש לתחתונה משום לירוף פסול עם כשר ומדחזי לעליון חמתה מרוצה סבר כמאן דליתיה הוא ולא פסיל לתחתונה קמ"ל דלא גזרינן הא אטו הא: ובמה ידא. הפסק צין סבך לסבך

ותפסול תחתונה משום סוכה תחת סוכה דלא נימא חד סוכה הוא: **טפח**. אצל צליר מטפח חד סככה הוא: **טפח** ע"ל **טפח** ברום **טפח** **מביא את הטומאה** ו**חוצץ בפני הטומאה**. הלכה למשה מסיני הוא אצל פחות מטפח לא מציא ולא חוץ לא מציא את הטומאה [אס] טומאה תחת ראשו אחד וכלים תחת ראשו שני והיא קורה ארוכה ורחבה טפח וראויה להציא טומאה לא מיימי משום דליכא רום הפסק טפח ממנו ולקרקע ולא חוץ אס יש כלי על גצה כנגד הטומאה אפילו עד לרקיע טמא דטומאה ראו"ה שאין לה אהל טפח צוקעת ועולה^[א]: **שלא מצינו מקום חשוב**. להיות רשות לעצמו לא כרמלית ולא רה"י פחות מארבעה כדלמנר צליאות השצת (דף יז.). והכא נמי לאו רשות לעצמו היא לאקררוי סוכה תחת סוכה: בהבשרה כך פסולה. משום שמי סוכות פסלה קרא וכי לית זה צעליונה הכשר סוכה לאו סוכה היא ולא פסלה: אי נימא דיוורין ממש. שאין זה אדם: אטו דיוורין גרמי. מכל מקום סוכה תחת סוכה היא: א"א לאו שאינה ראויה לדירה והיכי דמי דלא גבוה י' מב"ל דת"ק בו'. וקשיא לשמואל מדרצנן: כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא. האי אין ראויה לדירה דקאלמר ר' יהודה לאו צשאין גצוה קאלמר דא"כ לת"ק נמי כשרה אלא צשאין צריאה וחזקה לקבל כסמות וכרים של עליונה ולישן תחתונה כשרה מהאי טעמא דשמואל דהכשרה כך פסולה וכיון דעליונה לא חזיא למידר זה שהרי אין תחתונה מקבלתה לא פסלה: ופרכינן מב"ל דת"ק סבר בו'. סוף סוף שמע מינה דרצנן לית להו דשמואל והוא הדין לשאינה גצוה כו': ומשני איבא בינייהו בו'. דרצנן סברי כיון דיכולה לקבל צדוחק שם סוכה על העליונה ומיפסלא התחתונה ורצי יהודה סבר כיון דליכא תשמישא להדיא לאו שם סוכה עלה דעליונה: **בתנאי הנשר**. שלא יהו עלין וקיסמין נושרין על שולחנו וסדין דצר המקבל טומאה הוא ופסול לסבך כדלקמן (דף יא.). או שפירם ע"ל גבי קינוף. כלומר או אפילו לא פירסו מפני הנשר אלא לנוי על מנתו: ע"ל גבי קינוף. הן ד' קונדיסין לד' רגלי המטה וגצוהין ומניח כלונסות מזה לזה על גציהן ופורס עליהן סדין והרתיקן מן הסבך דהשתא לא משום מסבך צדצר המקבל טומאה מיפסלא דהא לאו לסוכיני שטחם התם: פסולה. משום דלינו יושב צסוכה דאהל מפסיק ציניהם: אבל פורם הוא ע"ל גבי נקליטי המטה. שאינן אלא שנים והן יוצאין צאמצע מטה אחד למראשותיה ואחד לרגליה ונותנין כלונסא מזה לזה ופורסין עליו סדין והוא משפע לכאן ולכאן ומשום דאין לה גג טפח רחב למעלה לא מיקרי אהל: **גב'** **ל"ש** א"א מפני הנשר. דשויה סבך להגין הלכך מפסיל משום מקבל טומאה: אבל לנאותה. אין שם סבך עליה וכשירה. וי"מ טעמא דפסולה משום שני סככים ואי אפשר דא"כ לרצ חסדא לא מפסיל אלא אס כן מופלג ד' דהא איהו אמר לעיל ארבעה וכיון דמיפלגי ד' חו לא מצי למימר אצל לנאותה כשרה דהא איהו פסיל לקמן צנויי סוכה המופלגין ד' מן הסבך משום שני סככין: בקרמין המצויירין. מעשה אורג כגון צגדי נבעינן שקורין אובריי"ן: ובפדינים המצויירין. שזרתן צולטת כגון מעשה רוקס או מעשה אורג שקורין גלינשק"ש: יינות שמנים. נותנין צכוסות של זוכית לנוי:

פרק ראשון

סוכה

י.

אמר רב הונא **טפח**. אע"ג דלקמן פרק הישן (דף כז:) אלמרינן חצות רמי הכא לא שייך:

שלא מצינו מקום פחות מד'. היינו לענין רשות היחיד וכרמלית כדפירש צקונטרס ולענין גוצה נמי אשכחן צריש חלון

(עירובין דף עו.) ליחשב כפתח:

פירם עליה סדין מפני החמה. כתוב צתוצת הגאונים

הא דקמני פירס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר פסולה היכא דתחתמה מרוצה מאלתה צלא סדין אצל אס יש ללמה מרוצה מתחתמה כשרה ואין הסדין פוסלתה והיינו כמו שפירשמי לעיל דאין מנטרף סבך פסול זהדי סבך כשר כיון דצלא פסול ללמה מרוצה וכענין זה מפר"ת מפני החמה שמייצשת את הסבך וממוך כך היה נעשה חמתה מרוצה וכן תחתיה מפני הנשר ואס היו עלין נושרין היה חמתו מרוצה והסדין מונען מליפול וכיון שהסדין גורס שעל ידו ללמו מרוצה מתחתו פסול אצל לפירוש הקונטרס קשה דלמה יפסל מפני שמגין על האדם מפני החמה ומן הקיסמין מאי שנא מללאותה ועוד מלינו לקמן פרק הישן (דף כז:) צר' יוחנן צרצי אילעי כשהגיע חמה למרגלותיו עמד ופרס עליו^[א] **סדין** **עד**

לדירה והיכי דמי דלא גבוה עשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה ראויה לדירה פסולה כי אתא רב דימי אמר אמרי במערבא **אם אין התחתונה יכולה לקבל כרים וכסתות של עליונה התחתונה כשרה מכלל דתנא קמא סבר אע"פ שאינה ראויה לקבל פסולה איבא בינייהו דיכולה לקבל על ידי הדחק: **בתנאי'** י'פירם עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר או שפירם ע"ג הקינוף פסולה אבל פורם הוא על גבי נקליטי המטה: **גב'** אמר רב חסדא י'לא שנו אלא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה פשיטא מפני הנשר תנן מ"ד הוא הדין דאפילו לנאותה והאי דקתני מפני הנשר אורחא דמילתא קתני קמ"ל לימא מסייע ליה ^[א]סיכבה כהלכתה ועיטרה בקרמין ובסדינין המצויירין ותלה בה אגוזין שקדים אפרסקין ורמונים פרכילי"ם ענבים ועטרות של שבולין יינות שמנים וסלתות אסור להסתפק מהן עד**

עושה חלל באצילי ידיו כלומר אם הוא מכוסה בסדין ומעמיד בו' זורעויו וב' ידיו עומדות על גופו והסדין עליהן נמצאו זורעויו בולטין ועולין מצדין כנקליטי המטה והסדין עליהם לפיכך ע"ג נקליטין כשרה כי כזורעויהן הן חשובין. פירש גאון קינופות. עומדין עומדין במטה ועליהן מלמעלה ד' עמודים ברוחב ופורסין עליהן סדינין ונקראין כבבל טראמה. נקליטי. ב' עמודין עומדין עשויין כפתח העשוי בפאת המטה שהיא מסגרתה מב' צדין. אמר רב **חסדא** זה ששינו פסולה דווקא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה. ואתייבא לסיועי מהא דתניא סככה כהלכתה ועיטרה בקרמין

עין משפט
נר מצוה

כא א מיי' פי"ג מהלכו' טומאת מת הלכה א':
כב ב ג מיי' פ"ה מהל' סוכה הלכה כב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סי' תרכח סעיף א':

כג ד ה מיי' שם הלכה י' סמג שם טוש"ע א"ח סי' תרכט סעיף יט וסימן תרכז סעיף ד':

כד ו מיי' פ"ו מהלכות סוכה הלכה נו סמג שם טוש"ע א"ח סימן תרלח סעיף ב':

רבינו חננאל

פשוטות הן. כיון ששינוי העליונה כשרה והתחתונה פסולה אמר' וכמה ידא בין סוכה לסוכה. כמה ידא חלל בין סבך לסבך ותהיה התחתונה פסולה אמר רב הונא טפח שכן מצינו באהלי טומאה טפח רב חסדא אמר ד' טפחים שלא מצינו מקום [חשוב] פחות מד' טפחים ושמזאל אמר י' טפחים הכשרה כלומר אין התחתונה פסולה עד שהיה בעליונה הכשר סוכה. ודייקינן מדברי ר' יהודה דתני [אס] אין דיוורין בעליונה התחתונה כשרה ואוקימנא כשאינה ראויה לדירה מכלל דת"ק סבר אע"פ שאין העליונה ראויה לדירה כשרה קשיא לשמואל. ושנינן אין [ראויה] לדירה מרווחת אבל ראויה לדירה ע"י הדחק היא וכן אהא דאמרינן במערבא כל שאין העליונה יכולה לקבל כרים וכסתות של העליונה כולי שנויא הכא והכא חדא התם לדירה והכא לקבל ע"י הדחק: פיסקא פירש עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר. דלא יהון טרפיין דסוכה נתרין על המטעמים בעידנא דאכיל או שפרס סדין ע"ג הקינופות שהן ד' קינופות בד' קצות המטה פסולה. אבל פורם הוא על נקליטי המטה. שהן שנים באמצע המטה כדגרסינן בירושלמי רב ביבי בש"ר יוחנן שכן הוא עושה חלל באצילי ידיו כלומר אם הוא מכוסה בסדין ומעמיד בו' זורעויו וב' ידיו עומדות על גופו והסדין עליהן נמצאו זורעויו בולטין ועולין מצדין כנקליטי המטה והסדין עליהם לפיכך ע"ג נקליטין כשרה כי כזורעויהן הן חשובין. פירש גאון קינופות. עומדין עומדין במטה ועליהן מלמעלה ד' עמודים ברוחב ופורסין עליהן סדינין ונקראין כבבל טראמה. נקליטי. ב' עמודין עומדין עשויין כפתח העשוי בפאת המטה שהיא מסגרתה מב' צדין. אמר רב **חסדא** זה ששינו פסולה דווקא מפני הנשר אבל לנאותה כשרה. ואתייבא לסיועי מהא דתניא סככה כהלכתה ועיטרה בקרמין